

Les pastisseries, a Vila-real, també es vesteixen de groc. A la imatge, un succulent interior del carrer del Raval.

Dilluns al matí. La ciutat treballa, és clar, al ritme de cada dia. Prósperament, sembla, a primer cop d'ull (próspera de taulells i de taronges, és aquesta vila, especifiquen les dades després). Botigues obertes, obres al carrer, gent que trafiqueja. Res de nou a l'oest. Si no fos pels balcons, guarnits de banderes. I pels aparadors de qualsevol establiment (un forn de pa, una immobiliària), que llueixen bufandes i retalls de diari. I pels cotxes, que duen adhesius i coixins i ninotets. I per la samarreta llampant d'una dona -cinquanta anys?- que se'n va a gimnàstica amb les amigues i confirma l'apreciació primera, rient: "És la febre groga!"

Passejar per Vila-real (Plana Baixa) és preparar-se per entrar -sense escarafalls ni grans carasses, això sí, que el caràcter de la zona destil·la contenció- en un món pintat de color groc. Perquè d'aquest to duen la samarreta els jugadors del seu equip de futbol, i perquè, d'un temps ençà, passen aquest seu groc llampant més que dignament per la Lliga estatal i, esperançadament, per la més alta competició europea.

Febre groga

Vila-real viu el somni europeu. Un club de futbol d'entrada modest, d'una ciutat tirant a mitjana juga la lliga dels més grans. I s'ho passa bé.

Tot, aquí, sembla tenyit de groc. De groc esperançat.

És que -pot preguntar-se el visitant- a tothom li agrada el futbol, aquí? "No -és possible que li respongui algú, amablement-. Però a tohom li agrada el Vila-real." I, certament, més enllà de les

impressions subjectives, les xifres canten: la ciutat té cosa de 45.000 habitants; el club de futbol, entre 16.000 i 17.000 socis. Verònica, que és periodista i ara treballa a Madrid -des d'on segueix puntualment les evolucions de l'equip, val a dir-, concreta les dades generals: "En ma casa en som quatre: tres som socis. I no és que siguem uns bojos del futbol: pregunta a qualsevol pel carrer, ja veuràs què et diuen!"

Pastissos. L'aparador de la pastisseria del carrer del Raval està preparat per a la Pasqua. Un gran ou de xocolata reple de vidres serveix de reclam efectiu. Mercè Herrero, pastissera, explica per què hi han col·locat aquests llaços i no uns altres: "És que la xocolata, amb el groc, queda molt bé." Iriu.

L'interior de l'establiment delata que aquí també ha arribat la febre famosa ("Però de sempre, eh? Mira el mocador: 'Campionat tercera divisió temporada

L'ascensió del submarí

L'any que ve es compliran deu anys de l'evolució més espectacular experimentada per una entitat esportiva. El Vila-real CF de la temporada 1996-97 travessava importants problemes econòmics. El seu president, Pasqual Font de Mora, s'havia tornat a fer càrrec de l'equip a principi dels anys noranta per salvar un submarí que navegava en la Segona Divisió B. Però per petició familiar, i després de firmar un conveni de col·laboració amb el València CF que presidia Paco Roig, es va començar a buscar un substitut per al mecenatge groguet, ja cansat dels deutes d'aquesta societat anònima. Les gestions per trobar un inversor van donar fruit en Fernando Roig, qui era accionista

del club de Mestalla i tenia certa experiència per haver dirigit el Pamesa Bàsquet. Així, Font de Mora, propietari majoritari del Vila-real CF, va vendre els seus títols per uns 80 milions de pessetes aproximadament (480.000 euros).

En el marc de les festes de Sant Pasqual d'aquell maig del 1997 es produïa el canvi de poders. La pretemporada del Vila-real CF arrancava en ple mes d'agost amb l'aparició de Roig davant de l'afició grogueta. La promesa era buscar l'ascens a la Primera Divisió en un termini mai inferior a cinc anys. Però va succeir l'inesperat. Amb una plantilla modesta i un entrenador veterà, herència de l'anterior president, la ciutat, que superava lleugerament els 40.000 habitants, va veure convertit el seu somni en realitat: estar entre els millors. No va tenir un mal inici el conjunt de la Plana Baixa en la màxima categoria. Craioveanu, que va costar 1,8 milions d'euros, va ser el fitxatge estrella d'aquella temporada 1998-99 i, sense saber-ho, el davanter romanès marcaria un abans i un després en la història del club. No obstant això, la plantilla es va afonar en la segona volta del campionat i va acabar perdent la categoria.

Allò semblava un retorn al passat. Tornar a Primera era quimèric, però Roig havia après la lliçó i va encertar mantenint el bloc i invertint fort en el mercat d'hivern. Cagna, capità del mític Boca Júnior, va ser el revulsiu, i el Vila-real CF va tornar a l'elit, aquesta vegada sense promoció d'ascens. Des d'aleshores, el salt de qualitat ha estat notable, producte de les inversions realitzades en els últims sis anys. El Madrigal es va ampliar en diverses ocasions i d'una capacitat per a 12.000 seguidors es va passar successivament als 23.000 actuals. El projecte es completà amb la

El Madrigal en dia de partit.

construcció de la Ciutat Esportiva, amb un cost inicial de 9 milions d'euros.

L'evolució del club en l'aspecte esportiu i econòmic ha estat meteòrica. D'un pressupost de 15 milions d'euros en el debut en Primera (quasi la mateixa quantitat que es va pagar per Martín Palermo), es va passar a 24 en la temporada 2000-01 i als 30 de la següent. Futbolísticament, el fitxatge de l'argentí no va oferir resultats positius, però va significar una gran operació de màrqueting que va donar a conèixer l'equip a àmbit internacional. Amb pas ferm, el Vila-real CF ha augmentat les seues inversions cada any i té prevista una dotació de 50 milions d'euros per a cadascuna de les cinc properes campanyes.

El seu primer any en la UEFA el va portar directament a les semifinals, en les quals va caure davant del València CF. En el seu debut en la Lliga de Campions ha tornat a fer història. A més dels abonaments, els drets de televisió, la publicitat estàtica, la venda de camisetes i altres productes oficials, els ingressos importants que equilibren els comptes arriben si s'està entre els millors d'Europa. En el que va de temporada, els groguets han guanyat més d'11 milions d'euros per passar les diferents eliminatòries. Per això és important classificar-se entre els sis primers de la Lliga espanyola. L'any que ve es complirà una dècada d'aquest projecte anomenat Vila-real CF. 480.000 euros costava el club de la Plana Baixa el 1997. Quin és el seu valor actual? Roig, per si hi ha dubtes, ho deixa ben clar: "No té preu."

Alexis Rubert
Vila-real

69/70!"): una vitrina amb tot tipus d'objectes-reliquia, inclòs l'àlbum de fotos amb els moments dignes de recordar, explícita la fal·lera; o aquells escuts de xocolata ufanosament col·locats al mostrador, per exemple. I és que la relació

amb el club ja és llarga: perquè sempre han fet pastissos ("Fem el camp de futbol o el que siga. Fins i tot, en algun partit important, els hem fet algun pastís amb l'escut de l'altre equip: perquè se'l mengen!"), i perquè, a més, hi ha els es-

morzars: "Som cafeteria i hi vénen moltes dones. I hi va haver uns anys que també hi venien els jugadors: si no trobaven taula, seien amb elles -senyores majors, eh?- a desdejunar, i comentaven. També es feia una porra (Juliana se

A l'esquerra, a la cooperativa, mostren els cordons de sant Pasqual, grocs i blaus. A la dreta, Antoni Pitarch, Maria Gràcia Molés i Xavi Ochando.

n'encarregava). Hi havia afició, i les dones es van apuntar molt al futbol. Com que totes coneixien els jugadors, si els feien falta encara els sabia més greu...”

De fet, tothom destaca que hi hagi tantes dones al camp de futbol. En ser, des de sempre, una afició familiar, expliquen de seguida, les dones —“de qualsevol edat, eh?”—, apunta Mercè Herrero—hi han entrat amb normalitat i des de fa temps. Maria Gràcia Molés, regidora d'Esports, especifica: “No recorde la meua vida sense haver anat al futbol. Mon pare va ser dels fundadors del Vila-real. I jugador. De quatre: defensa. Ell tenia un ‘passe protector’, que volia dir: ‘tu i tota la família’. De la mateixa manera que recorde com ma mare duia ma germana, que era de bolquerets, imagine que quan jo era de bolquerets també m’hi duia. Ara som més quantitat, però l’estil és el mateix.”

Cordons. Fins a un cert punt, el ritme de les competicions marca la vida de la ciutat: hi ha plens municipals que es poden ajornar; hi ha dies de festa que cal demanar; hi ha viatges imprescindibles de fer (“Ens estem polint les vacances i els diners!”), comenta —però somriu— un vila-realenc). I hi ha, és clar, horaris que cal ajustar. De fet, no hi falten polèmiques, tampoc, en el quefer futbolístico-ciudadà; ni intrigues. Per exemple, la de saber què passa quan coincideixen en

l’espai i el temps dues celebracions com són el partit Barça-Vilareal i... la processó de Divendres Sant. Quan es puguin llegir aquestes línies ja se sabrà si s’han aconseguit combinar interessos o, en cas d’incompatibilitats, quin dels dos esdeveniments s’ha endut el gat a l’aigua. Però el dia de la visita a la ciutat totes les opcions romanen obertes.

A la Cooperativa Catolico-Agrària, on, quan juguen fora de casa, se solen aplegar centenars de persones per veure els partits en un parell de pantalles gegants, no volen fer comentaris sobre el fet que s’hagi decidit que aquest 14 d’abril, que coincideix amb el Divendres Sant de la litúrgia catòlica, no tingui retransmissió. Xoc d’interessos.

Però si es fa córrer un vel sobre la qüestió, i s’encara per altres camins, la conversa de seguida s’anima: que si són seguidors, a la Cooperativa, dius? Això és una pregunta? “Si fins i tot les monges de sant Pasqual en són! Elles fan el cordó.” Quin cordó? I l’ensenyen. De tres que n’hi ha darrere de la barra, tres que el duen: “És com si fóra una relíquia de sant Pasqual. Porta bona sort. Els fan de tots els colors, però nosaltres el portem del Vila-real”, riuen. Després, a la botigueta de les monges, confirmaran les preferències dels compradors: “Ara que guanya el Vila-real, tothom vol el cordó blau i groc. Quan perd, no el demanen. I això no està bé. A les bo-

nes i a les males han d’estar amb... sant Pasqual.”

El patró de la ciutat és en boca de molts dels afeccionats. Sobretot perquè a ningú no se li escapa una coincidència que no esperen casual: la final de la Lliga de Campions, a París, serà el proper 17 de maig. Que és, precisament, la diada de sant Pasqual. Per això creuen els dits i somriuen i somnien: “Segons com, agafem el sant i celebrem la processó als Camps Elisis!”, s’exclama Antoni Pitarch. “De tota manera, si arribem a París, ací no hi quedaria ni déu...” I torna a riure. Pitarch és l’autor de la lletra de l’himne del Vila-real, estrenat el 1998 (“Casualitats de la vida: ho donem al club a l’abril i al mes següent pugem a primera!”). Abans se solia cantar el “Yellow Submarine”, dels Beatles: d’allò els n’ha quedat el malnom que ja duen per mascota.

I cauen simpàtics, els submarins. Potser perquè el club és menut. Potser perquè, com reflexiona Xavi Ochando, president de la penya Estel Groc, “som un equip valencià que no s’avergonyeix del valencià”. O “perquè —continua— l’ambient sempre és de festa: no hi ha *hooligans*, ací”. De fet, expliquen què va passar a Vila-real el 4 d’abril, que van guanyar, a casa, contra l’Inter de Milà: sortien els italians de l’estadi, amb fama d’afició “difícil”, escortats per la policia. Van coincidir, a la plaça del Llaurador, amb la gent del Vila-real, que celebrava el pas a la semifinal de la Lliga de

Campions. Un segon de tensió i, de sobte, els grocs comencen a aplaudir, per reconèixer-los el bon joc: "Al principi no sabien de què anava, però de seguida ens van entendre. Van acabar aplaudint-nos, també. Hi va haver un moment que

en comptes d'haver-hi policia, ens canviàvem samarretes i bufandes!"

Això dels aplaudiments, ho van aprendre del Celtic de Glasgow, el primer equip europeu que el Vila-real va rebre al seu estadi. "Eren 7 o 8.000 i no sabíem què podia passar -diu Ochando-. Però va resultar que connectàrem. Cap problema. Cap. I, al final del partit -que guanyàrem 2 a 0-, es van alçar a aplaudir-nos." Pitarch també ho recorda: "Se'm va posar la pell de gallina". La regidora resumeix: "Superencantadors." I Ochando remata: "I supercatòlics. En això coincideixen amb la gent de Vila-real, que diuen que som tan beatos!"

Ara la germanor es tradueix en el manteniment de relacions, el coneixement mutu ("No els digues que són anglesos, que tindrà un problema", riuen a la improvisada tertúlia groga) i la constitució d'una penya de nom eloqüent: Cèltic Submarí. Hi ha dos clubs més que susciten idèntiques reaccions, entre l'afició del Vila-real. El València i el Barça. Anomenar el primer sol comportar un arrufament de nas de l'interpel·lat. No per res, sinó per la sensació de menyste-

niment. Però -i coincideix tothom en la frase- "la culpa és de Canal 9": "Com pot ser -es pregunten a la Cooperativa- que donen la notícia del gol a l'Inter mitja hora després? Sempre deixen de racó el Vila-real: nosaltres estem en la Lliga de Campions i ells només parlen dels pensaments de l'entrenador del València!" I Pitarch repeteix una frase que li van sentir a un directiu de l'ens públic: "Castellón está muy lejos y Alicante no existe. Què te'n sembla, eh?"

El Barça, però, ja és tota una altra cosa. Perquè mig Vila-real n'és, "també" ("Quan ve el Barça -destaca Maria Gràcia Molés-, molts van al camp amb les dues bufandes"), i perquè -intervé ara Pitarch- "TV3 ens tracta molt bé; sobretot Puyal, que sempre parla dels 'amics de la Plana".

Què passaria, però, si tots dos, Barça i Vila-real, arribessin a la final? El president de l'Estel Groc s'exclama de seguida: "Perfecte! Una final de la terra!" I punteja, acte seguit: "A més: al Barça li tenim presa la mesura: guanyaríem."

Núria Cadenas

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Sant Jordi

Va nàixer ben prop de l'Olimp i íntimament emparentat amb el grec Perseu, vencedor d'aquella Medusa -del seu cap tallat nasqué el blanc Pegàs- que petrificava els qui la miraven i salvador de la princesa Andròmeda d'una víbria que l'espantava i oprimia. De jovenet, sant Jordi, a lloms d'un cavall com la neu, es dedicava a matar dolents dracs de l'hivern per salvar donzelles de primavera. D'aquella abundosa riuada de sang degueren nàixer les roses roges; la més bonica li la lliurà tendrament a la poncella. No es va perdre sols en amors; també va saber anar per feina i, vestit de suau i fertilitzant vent Zèfir, retornava la vida a la natura i, portant pluges, fecundava els cereals sembrats i el feia florir en màgiques espigues, prenyades de grans. Per això, mullar-se al castell de la festa d'Alcoi encara és un senyal venturós.

Sant Jordi, a lloms d'un cavall com la neu, es dedicava a matar dracs dolents.

Valent i treballador, va jubilar el vell sant Martí com a protector de la cavalleria i va assumir les funcions de defensor de la nació catalana. I mai ja no va voler abandonar-nos a la dula. I, a Mallorca, el 1229, creieren veure entrant en la medina al capdavant "un cavaller blanc amb armes blanques i la nostra creença és que fos sant Jordi", ens conta el Conqueridor. També a la València de 1237, a la batalla del Puig, per una apàrició pareguda, perpetuada en el bell i patriòtic retaule exiliat a Londres i en una ermiteta al Puig, "els sarraïns començaren a fugir i en moriren molts que no tenien cap colp". I, amb una intervenció semblant a l'Alcoi de 1276, s'assentà al sud la nostra primera frontera i es generaren les festes de "moros i cristians". I, amb el crit almo-gàver de "Sant Jordi, firam, firam!", es constituí un imperi sobre la mar: "Senyor sant Jordi, patró,/ guarda'ns sempre del crim/ de la guerra civil/ i de l'odi entre germans/ i salva la parla/ de la gent catalana./Amén."